

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 47

ב"ב מז

א. בן אומן אריס וגזלן. ב. גזלן כיצד. ג. ירד מאומנתו ואריסותו. ד. בן שחלק. ה. אשה שנתגרשה. ו. הביאו ראייה. ז. תלוהו וזבין.

א. כל אלו שאמרו אין להם חזקה (כגון אומן ואריס, גמרא) בניהם יש להם חזקה שאם אכל הבן ג' שנים וטוען שהבעלים מכורה או נתנה לו יש לו חזקה אבל אם טען שהוא ירושה לו מאביו שאכלה שני חזקה אין לו חזקה ⁸⁶ ואם הביא עדים שהודו הבעלים לאביו שמכורה או נתנה לו מעמידים השדה בידו ⁸⁷ חוץ מבן הגזלן שאע"פ שהביא ראייה שהודו הבעלים לאביו שמכרו לו אינו ראייה וכו' ובן בן הגזלן אפילו בא בטענת אביו יש לו חזקה אבל אם בא בטענת אביו אין לו חזקה וכו' (חו"מ קנב).

ב. גזלן כיצד מי שהוחזק גזלן על השדה זו או מי שהוחזקו ⁸⁸ אבותיו שהם הורגים נפשות על עסקי ממון אע"פ שאכל שדה זו ⁸⁹ כמה שנים לא החזיק ותחזור השדה לבעלים וכן המחזיק בנכסיו אינה ראייה (קמט, יג) שאינו ירא למחות (ע"ל דף ל"ו ע"א).

ג. האומנים שהיו בונים בקרקע או מתקנים אותה שנים רבות אין להם חזקה ירדו מאומנותם אם אכלו אותה ג' שנים אחר שירדו מאומנותם יש להם חזקה (קמט, כח). וכן אריס שירד מאריסותו ואכלה ג' שנים אחר שירד החזיק (שם, כז).

ד. הבן שהוא סומך על שלחן אביו נחשב בכלל בני ביתו אם אכל בנכסיו אביו שני חזקה וכן האב שאכל נכסיו זה שהוא סומך עליו שני חזקה לא עלתה להם חזקה נסתלק מעל שלחנו מחזיקים זה על זה (קמט, ג' וד').

ה. האיש שאכל בנכסיו אשתו שני חזקה וכו' וכן האשה שאכלה פירות בנכסיו בעלה ונשתמשה בהם כחפצה כמה שנים וכו' אין אכילתן ראייה הגה ודוקא שלא הזיק גופה של קרקע וכו' נתגרשה אפילו ספק גירושין הרי היא כשאר כל אדם (קמט, ט' וי') ויש לה חזקה (אע"פ שחייב במזונותיה בספק גירושין. גמרא שבדוחק ובצמצום נותן לה מזונות ע"י ב"ד ובודאי לא יחד לה קרקע. רשב"ם).

ו. כל אלו שאין אכילתן ראייה (כגון האומנים והאריסים וכו' כדלעיל מב. במשנה) אם הביאו עדים שמכרו להם הבעלים שדה זו או ניתנה להם במתנה ראייתן ראייה חוץ מהגזלן כו' כיצד כיון שהוחזק גזלן על שדה זו אע"פ שהביא ⁹⁰ ראייה בשטר שהודה הבעל בפני עדים שמכר לו שדה ולקח דמים והבעלים אומרים לא מכרנו אלא מפני היראה הודינו לו מוציאין את השדה מידו ואין לו כלום (ואם כתב לו אחריות נכסים י"א ⁹¹ קנה, רמ"א). ואם העידו העדים שבפניהם מנה לו כך וכך (מעות) מוציאין השדה מדי הגזלן ומחזירין לו הבלעים הדמים ⁹² וכו' (קנא, א' וג').

ז. מי שאנסוהו עד שמכר ולקח דמי המקח אפילו תלוהו עד שמכרו ממכרו בין במטלטלים בין בקרקע שמפני אונסו ⁹³ גמר והקנה וכו' (כה, א).

⁸⁶ וכן בן הבן אם טוען שירשה מאביו אביו וכן עד עולם אבל אם טען בן הבן שירשה מאביו יש לו חזקה, רמ"א.

⁸⁷ וי"א דאפילו לא הביא רק שאמרו בפנינו הודה לאביו שמכרה לו נאמנים במיגו שהיו אומרים לקוחה בידינו, רמ"א.

⁸⁸ דכיון דאבותיו הוחזקו להרוג יראים למחות בכל בני ביתו שמא גם זה המחזיק כאחד מהם (סמ"ע). ואפשר גם שיראים שמא אבות המחזיק יתגרשו אם ימחה (המסדר).

⁸⁹ וכתבו הפוסקים בהורג נפשות אין לו חזקה על שום קרקע ובהוחזק גזלן על שדה זו יש לו חזקה על שאר קרקעות (בה"ג בשם מ"מ וסמ"ע בשם טור ועי"ש עוד ס"ק י"ט אם אין יודעים בו שהורג נפשות דנראה שנקרא מוחזק בכך דכיון שידוע שאדם בהול על ממונו בודאי בא להרוג או להרג.

⁹⁰ כשמואל ודלא כרב שאמר דבשטר קנה.

⁹¹ מפורש בגמרא. וכתב י"א משום דהרמב"ם השמיט וס"ל דלא מהני כלל אחריות בגזלן ועין גר"א סק"ג שהנ"י. מחלק באחריות.

⁹² וכדעת הרמב"ם שאין הנגזל צריך למסור מודעה כשמוכר לגזלן. אבל דעת הרי"ף והרא"ש דה"מ שמסר מודעה וכ"כ הרמ"א הגה וי"א דאם ראו העדים נתינת המעות ולא מסר המוכר מודעה תחלה מכירתו מכירה דקיי"ל תלוהו וזבין זבינה זבינא וכנ"ל עיקר. ולהרמב"ם שאני הכא דהוחזק כבר גזלן על שדה זו ולא דמי לאנס שאין בא לגזול (סמ"ע בשם טור).

⁹³ אבל לא משום דומיא לנודר קרבן והמחויב ליתן גט שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני דשאני התם שרוצה באמת להתכפר ורוצה לקיים דברי חכמים להתגרש משא"כ במכר.

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés